

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PEDRO CRUZ VILLALÓN
9 päivänä heinäkuuta 2015¹

Asia C-201/14

Smaranda Bara ym.

vastaan

**Președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate,
Casa Națională de Asigurări de Sănătate
Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF)**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Curtea de Apel Cluj (Romania))

Ennakkoratkaisupyyntö — Talous- ja rahapolitiikka — SEUT 124 artikla —
Erityisoikeudet rahoituslaitoksissa — Säännös, jota ei voida soveltaa pääasiassa —
Tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvä puuttuminen — Jäsenvaltioiden lainsäädännön
lähentäminen — Direktiivi 95/46/EY — Yksilöiden suojelu henkilötietojen käsittelyssä — 7 artikla —
Tietojenkäsittelyn laillisuuden edellytykset — 10 ja 11 artikla — Rekisteröityjen suostumus ja
informointi — 13 artikla — Poikkeukset ja rajoitukset — Sosiaalivakuutetun aseman saamiseen liittyvä
kansallinen lainsäädäntö — Rekisteröityjen henkilökohtaisten tulotietojen luovutusta kahden julkisen
laitoksen välillä koskeva pöytäkirja

1. Missä laajuudessa ja minkä yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti jäsenvaltion julkiset laitokset voivat julkisen vallan valtaoikeuksiaan käyttäessään jakaa keskenään rekisteröityjen henkilökohtaisia tietoja ja etenkin heidän tulotietojaan, joita ne keräävät yleisen edun mukaisten tehtäviensä hoitamista varten? Tämä on olennaisesti se pääasiassa ratkaistavaksi tuleva ensisijainen kysymys, joka edellyttää, että unionin tuomioistuin tulkitsee useita direktiivin 95/46/EY² säännöksiä.

2. Nyt käsiteltävä asia tarjoaa unionin tuomioistuimelle tarkemmin ottaen tilaisuuden tarkastella edellytyksiä, jotka direktiivissä 95/46 asetetaan henkilötietojen siirtämiselle hallinnolta toiselle, täsmentämällä niitä velvoitteita, jotka koskevat sekä tällaiseen siirtoon osallistuvia julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä että kansallista lainsäätäjää, jonka on luotava näille käytännöille puitteet erityisesti rekisteröityjen informoinnin osalta.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

3. Direktiivin 95/46 tärkeimmät säännökset, jotka vaikuttavat merkityksellisiltä pääasian ratkaisun kannalta, ovat 7, 10, 11 ja 13 artikla. Muiden merkityksellisten säännösten tekstiä lainataan tarpeen mukaan asian käsittelyn eri vaiheissa.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EYVL L 281, s. 31).

4. Direktiivin 95/46 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että henkilötietoja voidaan käsitellä ainoastaan,

- a) jos rekisteröity on yksiselitteisesti antanut suostumuksensa,
tai
- b) jos käsittely on tarpeen sellaisen sopimuksen täytäntöön panemiseksi, jossa rekisteröity on osallisena, tai sopimusta edeltävien toimenpiteiden toteuttamiseksi rekisteröidyn pyynnöstä,
tai
- c) jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän laillisen velvoitteen noudattamiseksi,
tai
- d) jos käsittely on tarpeen rekisteröidyn elintärkeän edun suojaamiseksi,
tai
- e) jos käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai sellaisen julkisen vallan käyttämiseksi, joka kuuluu rekisterinpitäjälle tai sivulliselle, jolle tiedot luovutetaan,
tai
- f) jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai tiedot saavan sivullisen oikeutetun intressin toteuttamiseksi, paitsi milloin tämän intressin syrjäyttävät rekisteröidyn 1 artiklan 1 kohdan perusteella suojaa tarvitsevat intressit ja -vapaudet.”

5. Direktiivin 95/46 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että rekisterinpitäjän tai hänen edustajansa on toimitettava rekisteröidylle, jolta tietoja kerätään, vähintään jäljempänä esitetyt tiedot, paitsi jos hän jo tietää ne:

- a) rekisterinpitäjän henkilöllisyys ja tarvittaessa hänen edustajansa henkilöllisyys,
- b) sen tietojenkäsittelyn tarkoitus, johon tiedot on tarkoitettu;
- c) kaikenlaiset lisätiedot, kuten:
 - tietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät,
 - tieto siitä, onko kysymyksiin vastaaminen pakollista vai vapaaehtoista, sekä vastaamatta jättämisen mahdolliset seuraukset,
 - onko rekisteröidyllä oikeus saada itseään koskevia tietoja ja oikeus niiden oikaisuun,siltä osin kuin nämä lisätiedot ovat tarpeen ottaen huomioon erityiset olosuhteet, joissa tietoja käsitellään, rekisteröidyn kannalta asianmukaisen tietojenkäsittelyn takaamiseksi.”

6. Direktiivin 95/46 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos tietoja ei ole kerätty rekisteröidyltä itseltään, jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että rekisterinpitäjän tai hänen edustajansa on tietoja rekisteröitäessä tai, jos tietoja tullaan luovuttamaan sivulliselle, viimeistään silloin, kun tietoja ensi kerran luovutetaan, toimitettava rekisteröidylle vähintään jäljempänä esitetyt tiedot, paitsi jos hän jo tietää ne:

- a) rekisterinpitäjän henkilöllisyys ja tarvittaessa hänen edustajansa henkilöllisyys,
- b) käsittelyn tarkoitukset;
- c) kaikenlaiset lisätiedot, kuten:
 - kyseessä olevat tietoryhmät,
 - tietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät,
 - onko rekisteröidyllä oikeus saada itseään koskevia tietoja ja oikeus niiden oikaisuun,

siltä osin kuin nämä lisätiedot ovat tarpeen ottaen huomioon erityiset olosuhteet, joissa tietoja käsitellään, rekisteröidyn kannalta asianmukaisen tietojenkäsittelyn takaamiseksi.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos, erityisesti tilastollisia tarkoituksia tai historiallista tai tieteellistä tutkimusta koskevia tarkoituksia varten suoritettavan käsittelyn osalta, tietojen toimittaminen rekisteröidylle osoittautuu mahdottomaksi tai vaatii kohtuutonta vaivaa tai jos lainsäädännössä nimenomaisesti säädetään tietojen tallentamisesta tai luovuttamisesta. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on säädettävä tarpeellisista suojoitoista.”

7. Direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla pyritään rajoittamaan 6 artiklan 1 kohdassa, 10 artiklassa, 11 artiklan 1 kohdassa sekä 12 ja 21 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvoitteiden alaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, jotta varmistettaisiin

- a) valtion turvallisuus,
- b) puolustus,
- c) yleinen turvallisuus,
- d) rikosten tai, säännellyn ammattitoiminnan osalta, ammattietiikan rikkomusten torjunta, tutkinta, selvittäminen ja syyteharkinta,
- e) jäsenvaltiolle tai Euroopan unionille tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, myös rahaa, talousarviota ja verotusta koskevissa asioissa,
- f) valvonta-, tarkastus- tai sääntelytehtävä, joka satunnaisestikin liittyy julkisen vallan käyttämiseen c, d ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa,
- g) rekisteröidyn suojeleminen tai muiden oikeudet ja vapaudet.”

B Kansallinen oikeus

8. Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että terveydenhuoltoalan uudistuksesta annettu laki nro 95/2006 ja tämän lain perusteella 13.8.2007 tehty Romanian sairausvakuutuskassan³ johtajan päätös nro 617/2007⁴ ovat se oikeudellinen kehys, jossa säädetään Romaniassa asuvien Romanian kansalaisten sekä ulkomaan kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden, jotka ovat hakeneet väliaikaisen oleskeluluvan jatkamista ja joille se on myönnetty tai jotka asuvat Romaniassa, edellytyksistä saada vakuutetun asema sekä heidän velvollisuudestaan maksaa sairausvakuutusmaksua.

9. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että näillä kahdella säädöksellä valtion laitokset valtuutetaan siirtämään CNAS:lle tarvittavat tiedot kyseisen vakuutetun aseman toteamiseen. Lain nro 95/2006 315 §:ssä säädetään tältä osin seuraavaa:

”Viranomaiset, julkiset laitokset ja muut laitokset toimittavat vakuutetun aseman toteamiseksi tarvittavat tiedot korvauksetta sairausvakuutuskassoille pöytäkirjan mukaisesti.”

10. Agenția Națională de Administrare Fiscală (Romanian verohallinto)⁵ ja CNAS määrsivät merkityksellisten tietojen toimittamisen yksityiskohtaisista säännöistä 26.10.2007 tehdyssä pöytäkirjassa nro P 5282/26.10.2007/95896/30.10.2007.⁶ Sen 4 §:ssä määrätään seuraavaa:

”[ANAF] toimittaa tämän pöytäkirjan voimaantulon jälkeen alaisuudessaan toimivien rakenteidensa avulla sähköisen alkutietokannan, joka sisältää

- a. tämän pöytäkirjan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvien henkilöiden tulotiedot, ja tämän tietokannan päivityksen kolmen kuukauden välein CNAS:lle automaattisesti käsiteltävässä muodossa tämän pöytäkirjan liitteen 1 mukaisesti – –.”

II Pääasia

11. Pääasian kantajat ovat henkilöitä, jotka saavat tuloja itsenäisestä ammatinharjoittamisesta ja joita on vaadittu suorittamaan maksunsa valtion yhteiseen sairausvakuutuskassaan Clujin sairausvakuutuskassan (Romania) tekemillä verotuspäätöksillä, jotka on laadittu ANAF:n CNAS:lle toimittaman, heidän tulojaan koskevan tietokannan perusteella.

12. Mainitut kantajat kiistävät ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa ne eri hallintotoimet, joiden perusteella ANAF toimitti CNAS:lle näiden päätösten tekemiseen tarvittavat tiedot ja erityisesti heidän tulojaan koskevat tiedot. He katsovat, että ANAF siirsi heidän henkilötietonsa CNAS:lle noudattamatta direktiivin 95/46 säännöksiä. Nämä tiedot toimitettiin ja niitä käytettiin pelkän sisäisen pöytäkirjan perusteella muihin tarkoituksiin kuin niihin, joita varten ne alun perin luovutettiin CNAS:lle, ilman kantajien nimenomaista suostumustaan ja ilman että he olisivat saaneet siitä ennakolta tietoa.

3 – Casa Națională de Asigurări de Sănătate (jäljempänä CNAS).

4 – Päätös niiden täytäntöönpanosääntöjen hyväksymisestä, joissa yksilöidään vakuutetun tai maksuvelvollisuudesta vapautetun vakuutetun aseman osoittavat asiakirjat ja määrätään pakkotäytäntöönpanotoimenpiteiden soveltamisesta niiden summien perimiseksi, jotka on maksettava yhteiseen kansalliseen sairausvakuutuskassaan.

5 – Jäljempänä ANAF.

6 – Jäljempänä 26.10.2007 tehty pöytäkirja.

13. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää tältä osin, että Romanian lainsäädännössä säädetään tiukasti ja tyhjentävästi vakuutetun aseman toteamiseksi tarvittavien tietojen eli henkilötietojen (sukunimi, etunimi, henkilötunnus, asuin- tai oleskelupaikka Romaniassa) toimittamisesta, eikä näihin tietoihin siis lueta tietoja Romaniassa saaduista tuloista.

III Ennakkoratkaisukysymykset sekä asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

14. Näin ollen Curtea de Apel Cluj (Clujin muutoksenhakutuomioistuin, Romania) on päättänyt 31.3.2014 tekemällään välipäätöksellä lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat neljä ennakkoratkaisukysymystä:

- ”1) Onko kansallinen veroviranomainen, joka on jäsenvaltion toimivaltaisen ministeriön edustaja, SEUT 124 artiklassa tarkoitettu rahoituslaitos?
- 2) Voidaanko hallintotoimeen verrattavissa olevalla toimella eli kansallisen verohallinnon ja valtion jonkin muun elimen tekemällä pöytäkirjalla säätää, että kansallinen verohallinto siirtää jäsenvaltion kansalaisten tulotietoja koskevan tietokannan toiselle jäsenvaltion elimelle, ilman, että kyse on SEUT 124 artiklassa määrätystä erityisoikeudesta?
- 3) Käsittävätkö SEUT 124 artiklassa tarkoitettut vakauden valvontaan liittyvät seikat tietokannan siirtämisen, jonka tarkoituksena on velvoittaa jäsenvaltion kansalaiset maksamaan sosiaaliturvamaksua jäsenvaltion elimelle, jolle tietokanta siirretään?
- 4) Voiko viranomaisen, jota varten henkilötietoja ei ole kerätty, käsitellä näitä tietoja, kun tästä aiheutuu taannehtivasti varallisuusvahinkoa?”

15. CNAS, Romanian ja Tšekin hallitukset sekä Euroopan komissio ovat esittäneet unionin tuomioistuimelle kirjallisia huomautuksia.

16. Lisäksi unionin tuomioistuin kehotti niitä muita osapuolia, joilla on Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti oikeus esittää huomautuksia, ottamaan istunnossa kantaa kolmeen seikkaan eli niiden velvoitteiden laajuuteen, jotka direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklan nojalla kuuluvat ANAF:lle siirrettyjen tietojen lähettäjänä ja CNAS:lle näiden tietojen vastaanottajana, direktiivin 95/46 13 artiklan merkityksellisyyteen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyytämän tulkinnan kannalta sekä arviointiperusteisiin, joiden perusteella CNAS:n ja ANAF:n välinen 26.10.2007 tehty pöytäkirja voisi muodostaa direktiivin 95/46 13 artiklassa tarkoitettun ”lainsäädännöllisen toimenpiteen”.

17. Pääasian kantajat sekä Romanian hallitus ja komissio esittivät suullisia huomautuksia ja vastasivat unionin tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin 29.4.2015 pidetyssä julkisessa istunnossa.

IV Kysymysten ottaminen tutkittavaksi

18. Kaikki osapuolet, jotka ovat esittäneet unionin tuomioistuimelle huomautuksia, ovat yhtä mieltä siitä, että ensimmäiset kolme ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämää kysymystä, jotka koskevat SEUT 124 artiklan tulkintaa, on jätettävä tutkimatta, koska kyseinen primaarioikeuden määräys ei liity pääasian kohteeseen eikä sitä voida soveltaa pääasiaan.

19. Tässä tapauksessa SEUT 124 artiklassa, joka kuuluu sopimuksen talouspolitiikkaa koskevaan lukuun, kielletään kaikki toimenpiteet, joilla jäsenvaltioille annetaan erityisoikeuksia rahoituslaitoksissa. Tällä määräyksellä, jolla julkisen sektorin rahoitustoimet alistetaan markkinakuriin ja parannetaan siten osaltaan budjettikuria,⁷ on yhdessä SEUT 123 ja SEUT 125 artiklan kanssa ennalta ehkäisevä tavoite, sillä niiden tarkoituksena on vähentää mahdollisimman paljon valtioiden velkakriisien riskiä, kuten unionin tuomioistuin on korostanut.⁸

20. Asetuksen N:o 3604/93 1 artiklan 1 kohdassa määritellään ”erityisoikeuksia antavaksi toimenpiteeksi” kaikki säännökset tai määräykset tai julkista valtaa käytettäessä toteutetut luonteeltaan sitovat oikeudelliset toimet, joissa joko velvoitetaan rahoituslaitokset hankkimaan tai pitämään hallussaan saatavia etenkin keskushallinnoilta, alueellisilta, paikallisilta tai muilta viranomaisilta tai muilta jäsenvaltioiden julkisilta elimiltä tai yrityksiltä taikka myönnetään veroetuja, jotka ovat ainoastaan rahoituslaitosten saatavissa, tai rahoitusetuja, jotka eivät ole markkinatalouden periaatteiden mukaisia, jotta nämä laitokset hankkisivat tai pitäisivät hallussaan tällaisia saatavia.

21. Pääasiassa kyseessä olevaa tilannetta ja erityisesti CNAS:n oikeutta saada ANAF:n keräämiä tietoja ei voida pitää ”erityisoikeuksina rahoituslaitoksissa”,⁹ eikä niistä sitä paitsi edes ole kyse ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä.

22. On siis selvää, että SEUT 124 artiklaa ei voida soveltaa pääasiassa ja että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolme ensimmäistä kysymystä on näin ollen jätettävä tutkimatta.

23. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen neljännen kysymyksen osalta on lisäksi huomattava, että sen sanamuoto on hyvin yleisluontoinen, että siinä ei mainita niitä unionin oikeuden säännöksiä, joita on pääasian ratkaisemiseksi tulkittava, ja että se sisältää vain lyhyen esittelyn pääasian oikeudellisista seikoista ja tosiseikoista, joten olisi mahdollista harkita senkin jättämistä tutkimatta.

24. Romanian hallitus toi tältä osin esille, ettei se nähnyt mitään yhteyttä sen vahingon, johon pääasian kantajat ovat vedonneet ja joka johtui pääasiassa kyseessä olevien tietojen käsittelystä, ja sen hallintotoimien kumoamisen välillä, jota he vaativat pääasian oikeudenkäynnissä.

25. Pitää toki paikkansa, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen maininta varallisuusvahingosta, joka tietojen toimittamisesta aiheutui rekisteröidyille taannehtivasti, on merkityksetön tutkittaessa kansallisen lainsäädännön yhteensopivuutta direktiivin 95/46 säännösten kanssa, kuten sen neljännen kysymyksen aineellinen tutkiminen osoittaa.

26. Ennakkoratkaisupyynnöstä tehdystä päätöksestä ilmenee kuitenkin selvästi, että neljäs kysymys koskee direktiivin 95/46 säännösten tulkintaa. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin täsmentää näet, että viitaten epäsuorasti direktiivin 95/46 11 artiklassa tarkoitettuun tilanteeseen se tiedustelee yhtäältä, noudattiko CNAS informointivelvoitteitaan käsitellessään ANAF:n keräämiä henkilötietoja. Toisaalta kyseinen tuomioistuin ilmoittaa tiedustelevansa, merkitseekö henkilötietojen toimittaminen 26.10.2007 päivätyn pöytäkirjan mukaisesti jäsenvaltion sen velvoitteen noudattamatta jättämistä, joka koskee direktiivin 95/46 säännösten mukaisen henkilötietojen käsittelyn takaamista, ja viittaa tässä yhteydessä jälleen epäsuorasti kyseisen direktiivin 13 artiklaan, jossa sallitaan tässä direktiivissä taattujen oikeuksien rajoittaminen, kunhan siitä säädetään laissa ja siihen liitetään oikeudelliset takeet.

7 — Ks. [SEUT 124] artiklassa tarkoitettujen erityisoikeuksia koskevan kiellon soveltamiseksi tarvittavien määritelmien täsmentämisestä 13.12.1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3604/93 (EYVL L 332, s. 4) ensimmäinen perustelukappale.

8 — Ks. tuomio Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756, 59 kohta) ja tuomio Gauweiler ym. (C-62/14, EU:C:2015:400, 93 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

9 — Ks. tältä osin asetuksen N:o 3604/93 4 artiklassa annettu rahoituslaitosten määritelmä.

27. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksistään antaman selvityksen perusteella voidaan siis riittävällä tavalla yksilöidä pääasiassa esille noussut kysymys direktiivin 95/46 tulkinnasta.

28. Tältä osin on tärkeää muistaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin.¹⁰

29. Näin ollen katson, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen neljäs ennakkoratkaisukysymys voidaan ottaa tutkittavaksi ja sitä on tarkasteltava.

V Neljäs ennakkoratkaisukysymys

30. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo neljännellä kysymyksellään, kun sitä luetaan ennakkoratkaisupyynnöstä tehdyssä päätöksessä annettujen selitysten ja edellä esitetyn valossa, pääasiassa, onko direktiiviä 95/46 tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka nojalla jäsenvaltion julkinen laitos voi käsitellä henkilötietoja, joiden vastaanottaja se ei ollut, ja etenkin rekisteröityjen tulotietoja ilman heidän suostumustaan ja ilman että he olisivat saaneet siitä ennakolta tietoa.

A Yhteenveto unionin tuomioistuimille esitetyistä huomautuksista

31. Pääasian kantajat toivat istunnossa esiin, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrki lähinnä määrittämään, missä määrin kansallinen hallintokäytäntö, jota tässä tapauksessa ilmentää 26.10.2007 allekirjoitettu pöytäkirja ja jossa ANAF siirtää CNAS:lle automaattisesti ja toistuvasti tiettyjen verovelvollisten ryhmien henkilötiedot, joihin sisältyvät verotiedot (sukunimi, etunimi, tuloluokat ja maksetut verot), on direktiivissä 95/46 säädettyjen hallintomenettelyä koskevien vaatimusten mukainen.

32. Pääasian kantajat arvioivat unionin tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa, että pääasiaan on sovellettava direktiivin 95/46 11 artiklaa. Tässä säännöksessä määritellään niiden mukaan henkilötietorekisterin ensisijaisen pitäjän (ANAF) ja toissijaisen pitäjän (CNAS) velvoitteet eli tässä tapauksessa velvoite ilmoittaa rekisteröidyille etenkin toissijaisen rekisterinpitäjän henkilöllisyys, siirrettyjen tietojen käsittelyn tarkoitus ja siirretyt tietoluokat. Nämä velvoitteet koskevat ensisijaisesti toissijaista rekisterinpitäjää, koska niitä on noudatettava viimeistään tietojen ensimmäisenä toimittamispäivänä.

33. Tältä osin kantajat korostavat, että 26.10.2007 allekirjoitettu pöytäkirja sisältää epä johdonmukaisuuden siltä osin kuin yhtäältä sen 4 artiklassa määrätään yleisten, säännöllisesti muutettavien tietokantojen siirtämisestä ja toisaalta sen 6 artiklan 1 kohdassa määrätään, että tiedot on siirrettävä yksilöllisesti niitä koskevan pöytäkirjan perusteella. Tosiasiallisessa kansallisessa käytännössä tällaisia selvityksiä ei kuitenkaan laadita, vaan tiedot siirretään automaattisesti noudattamatta näitä menettelyvaatimuksia.

34. Lisäksi kantajat tuovat esille, että direktiivin 95/46 13 artikla ei vaikuta pääasian ratkaisuun, koska CNAS ei ollut toimivaltainen vahvistamaan sairausvakuutuskassaan suoritettavia maksuja. Tietojen siirtäminen oli siis tarpeen ainoastaan sen pienen verovelvollisten ryhmän osalta, jonka osalta oli säädetty maksuvelvollisuudesta ja joka ei ollut noudattanut tätä velvollisuutta vapaaehtoisesti.

10 — Ks. tältä osin ratkaisuehdotukseni Delvigne (C-650/13, EU:C:2015:363, 54 kohta).

35. Kantajat korostavat kuitenkin, että jos unionin tuomioistuin katsoisi, että direktiivin 95/46 13 artiklaa sovelletaan tähän asiaan, ANAF:n ja CNAS:n olisi tällöin perusteltava kyseisten tietojen siirtämisen tarpeellisuus ja siis osoitettava sellaisen lainsäädännöllisen toimenpiteen olemassaolo, jossa se sallitaan ilman rekisteröityjen suostumusta. Tällaista lainsäädännöllistä toimenpidettä ei heidän mukaansa kuitenkaan ole olemassa, eikä 26.10.2007 allekirjoitettu pöytäkirja voi toimia sellaisena. Koska kyseistä pöytäkirjaa ei ole julkaistu jäsenvaltion virallisessa lehdessä, se ei täytä ennakoitavuuden ja oikeusvarmuuden vaatimuksia eikä sillä siis voi olla kaikkiin kohdistuvaa vaikutusta.

36. Romanian hallitus toi esille kirjallisissa huomautuksissaan, joihin CNAS pääosin yhtyi, että yhtäältä itsenäisestä ammatinharjoittamisesta saatuja tuloja koskevien tietojen siirtämisestä ANAF:n ja CNAS:n välillä säädettiin laissa ja se oli tarpeen CNAS:n tehtävän hoitamiseksi ja että toisaalta näiden tietojen käsittely CNAS:ssa oli tarpeen CNAS:n direktiivin 95/46 7 artiklassa tarkoitetun laillisen velvoitteen noudattamiseksi. Näin ollen sen enempää rekisteröityjen suostumusta kuin heidän informointiaankaan direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklan nojalla ei vaadittu.

37. Istunnossa Romanian hallitus painotti, että riidanalaisten henkilötietojen siirtäminen ja käsittely tapahtui niiden yhteistyövelvoitteiden puitteissa, joita julkisilla laitoksilla on verotusmenettelyä koskevan lain ja erityisesti sen 11 ja 62 §:n nojalla. Tältä osin 26.10.2007 allekirjoitettu pöytäkirja ei ole näiden velvoitteiden oikeudellinen perusta, vaan siinä pelkästään vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt tietojen siirtämiselle ANAF:lta CNAS:lle. Näillä verotietojen siirtämisvelvoitteilla, jotka voivat olla voimassa ainoastaan julkisten laitosten välillä ja yksinomaan maksettavien verojen ja maksujen, mukaan lukien sairausvakuutusmaksut, määrän määrittelytarkoituksessa, on siis hyväksyttävänä tavoitteena direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan e alakohdan säännösten mukaisten rahoituksellisten etujen suojeleminen. Näin ollen rekisteröityjen informointia ei vaadita.

38. Tšekkin hallitus tuo pääosin esille, että ANAF voi siirtää riidanalaiset tiedot CNAS:lle ilman rekisteröityjen suostumusta direktiivin 95/46 7 artiklan e alakohdan nojalla ja ilman tarvetta informoida heitä siitä saman direktiivin 11 artiklan 2 kohdassa ja 13 artiklassa tarkoitettujen poikkeusten nojalla. Kyseisessä direktiivissä ei myöskään ole säännöksiä, joissa edellytettäisiin, että henkilötietojen siirtämisestä julkisten laitosten välillä säädettäisiin erityisesti ulottuvuudeltaan yleisellä säännöksellä.

39. Komissio korosti kirjallisissa huomautuksissaan ensinnäkin, että pääasiassa kyseessä olevat tiedot ovat direktiivin 95/46 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja henkilötietoja, että kyseiset kaksi kansallista elintä eli ANAF ja CNAS voidaan luokitella mainittujen tietojen saman direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitetuiksi rekisterinpitäjiksi ja että sekä näiden tietojen keräämisessä että niiden siirtämisessä on kyse mainitun direktiivin 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettusta henkilötietojen käsittelystä.

40. Komissio ehdotti kirjallisissa huomautuksissaan edelleen, että unionin tuomioistuin lausuisi, että direktiivin 95/46 6 ja 7 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevien tulotietojen siirtämiselle siltä osin kuin tämä siirtäminen tapahtuu sellaisten selvien ja täsmällisten säännösten perusteella, joiden soveltaminen on rekisteröityjen ennakoitavissa, mikä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen arvioitava.

41. Komissio tuki kuitenkin tätä päätelmää suullisissa huomautuksissaan vastauksilla, jotka se antoi unionin tuomioistuimen istuntoa varten esittämiin kysymyksiin. Komissio totesi lähinnä, että rekisteröityjen suostumusta ja informointia koskevat edellytykset, jotka direktiivin 95/46 7, 10, 11 ja 13 artiklan säännöksissä yhdessä asetetaan henkilötietojen keräämiselle, siirtämiselle ja käsittelylle, eivät täyty pääasian olosuhteissa ja että missään tapauksessa kansallinen säännöstö ja erityisesti

26.10.2007 allekirjoitettu ANAF:n ja CNAS:n välinen pöytäkirja eivät vastaa saman direktiivin 13 artiklan vaatimuksia sellaisena kuin sitä tulkitaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 8 ja 52 artiklan ja Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 8 artiklan valossa.

42. Komissio toi tältä osin esille, että direktiivi 95/46 perustuu periaatteelle, jonka mukaan rekisteröidyn, jonka henkilötietoja käsitellään, on selvien, täsmällisten ja ennakoitavien säännösten nojalla saatava tietoonsa kaikki direktiivistä 95/46 johtuvien oikeuksiensa rajoitukset. Pääasiassa kyseessä olevien tietojen siirtäminen tapahtuu kuitenkin pelkän kyseisten laitosten välisen yhteistyöpöytäkirjan perusteella, joka itsessään perustuu lain nro 95/2006 säännökseen, jossa viitataan vakuutetun aseman toteamiseen tarvittaviin tietoihin ja joka ei tältä osin vastaa näitä selvyysvaatimuksia.

43. Tarkastellessaan niitä eri kysymyksiä, jotka unionin tuomioistuin oli esittänyt suullisesti vastattaviksi, komissio korostaa, että sekä ANAF:n että CNAS:n olisi pitänyt toimittaa rekisteröidyille direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklassa vaaditut tiedot, koska Romanian lainsäädäntö ei täytä niitä vaatimuksia, joiden täytyessä näistä velvoitteista voitaisiin poiketa.

44. Tältä osin komissio korostaa ensinnäkin, että Romanian säännöstö ei näytä täyttävän edellytyksiä, jotka vahvistetaan direktiivin 95/46 11 artiklan 2 kohdassa, jonka mukaan kyseisen artiklan 1 kohdan säännöksiä ei sovelleta silloin, kun kansallisessa lainsäädännössä nimenomaisesti säädetään tietojen rekisteröinnistä tai toimittamisesta, mutta se jättää tämän tutkimisen kansallisen tuomioistuimen tehtäväksi.

45. Tämän jälkeen komissio korostaa, että kaikki direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklassa säädetyn rekisteröityjen tiedonsaantioikeuden rajoitukset on tämän direktiivin 13 artiklan mukaisesti sisällytettävä lainsäädännölliseen toimenpiteeseen, niillä on pyrittävä johonkin kyseisessä säännöksessä luetelluista yleisen edun mukaisista tavoitteista ja niiden on oltava oikeasuhteisia. Romanian lainsäädännössä ei kuitenkaan ole toimenpidettä, jossa säädettäisiin tällaisesta poikkeuksesta, koska määräystä, jossa määrätään tietojen siirtämisestä ANAF:lta CNAS:lle, ei voida katsoa säännökseksi, jossa selvästi ilmoitettaisiin, että rekisteröityjä ei informoida tältä osin.

46. Tältä osin komissio huomauttaa, että 26.10.2007 tehtyä ANAF:n ja CNAS:n välistä pöytäkirjaa, jossa määrätään tietojen siirtämisestä kyseisten laitosten välillä mutta joka ei kuitenkaan sisällä rekisteröityjen informointia koskevia määräyksiä, ei voida pitää direktiivin 95/46 13 artiklassa tarkoitettuna lainsäädännöllisenä toimenpiteenä. Se on pelkkä kahdenvälinen sopimus, jota ei ole julkaistu jäsenvaltion virallisessa lehdessä ja jolla ei ole sitovia oikeusvaikutuksia ja johon ei voida vedota kolmansia osapuolia vastaan. Direktiivin 95/46 13 artikla heijastaa tältä osin perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 8 artiklan 2 kohdan määräyksiä henkilötietojen suojan erityisalalla, ja sitä olisi siis tulkittava unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen merkityksellisen oikeuskäytännön valossa.

47. Joka tapauksessa on niin, että vaikka voitaisiin katsoa, että Romanian lainsäädäntöön sisältyy tosiaankin vaadittu lakisääteinen poikkeus, rekisteröityjen informointivelvoitteen rajoituksen pitäisi vastata tarpeellisuuden kriteeriä ja olla oikeasuhteinen. Vaikka tältä osin voidaankin yhtäältä hyväksyä, että julkisen sairausvakuutuspalvelun toiminta on hyvinkin direktiivin 95/46 13 artiklassa tarkoitettu yleisen edun mukainen tavoite ja että tietojen siirtäminen ANAF:lta CNAS:lle tukee tämän tavoitteen toteutumista, on sitä vastoin vaikea ymmärtää, miten rekisteröityjen jättäminen informoimatta olisi tarpeen, koska informointi ei voi haitata mainitun tavoitteen toteutumista.

B Direktiivin 95/46 tärkeimmät merkitykselliset säännökset

48. Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, on aluksi syytä muistuttaa direktiivin 95/46 5–7 ja 10–13 artiklassa esitetyistä pääsäännöistä, jotka vaikuttavat merkityksellisiltä pääasian ratkaisun kannalta, koska niissä säädetään henkilötietojen käsittelystä ja siirtämisestä.

49. Direktiivin 95/46 5 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tehtävänä on täsmentää henkilötietojen käsittelyn laillisuuden edellytykset saman direktiivin 6–21 artiklan säännösten rajoissa.

50. Kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti muistuttanut, on niin, että jollei direktiivin 95/46 13 artiklassa säädetystä poikkeuksista muuta johdu, henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava yhtäältä tietojen laatua koskevia periaatteita, jotka mainitaan kyseisen direktiivin 6 artiklassa, ja toisaalta jotain tietojenkäsittelyn laillisuutta koskevista periaatteista, jotka luetellaan saman direktiivin 7 artiklassa.¹¹

51. Tämän direktiivin 6 ja 7 artiklassa määritellään nyt käsiteltävän asian kannalta kolme ensimmäistä vaatimusta, jotka koskevat henkilötietojen keräämistä ja käsittelyä.

52. Rekisterinpitäjän¹² on huolehdittava muun muassa siitä, että henkilötiedot kerätään tiettyä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, että niitä käsitellään asianmukaisesti ja laillisesti ja että niitä ei myöhemmin käsitellä näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla.¹³

53. Direktiivin 95/46 7 artiklassa puolestaan säädetään, että henkilötietojen käsittelyä voidaan pitää laillisena ja se voidaan siis suorittaa vain sillä edellytyksellä, että se vastaa jotakin artiklassa luetelluista tapauksista, ja nyt käsiteltävän asian osalta erityisesti, jos rekisteröity on yksiselitteisesti antanut siihen suostumuksensa¹⁴ tai jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi¹⁵ taikka jos se on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai sellaisen julkisen vallan käyttämiseksi, joka kuuluu rekisterinpitäjälle tai sivulliselle, jolle tiedot luovutetaan.¹⁶

54. Unionin tuomioistuin on katsonut, että tällä säännöksellä vahvistettiin tyhjentävä luettelo, johon rajattiin tilanteet, joissa henkilötietojen käsittelyn voidaan katsoa olevan laillista.¹⁷ Unionin tuomioistuin on myös täsmentänyt, että kun otetaan huomioon direktiivin 95/46 tavoite taata vastaavantasoinen suoja kaikissa jäsenvaltioissa, tämän direktiivin 7 artiklan e alakohdan mukainen tarpeellisuuden käsite ei voi olla sisällöltään erilainen eri jäsenvaltioissa, joten se on unionin oikeuden itsenäinen käsite.¹⁸

55. Direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklassa puolestaan määritellään henkilötietorekisterin pitäjää koskevat informointivelvoitteet, joissa erotetaan toisistaan tilanne, jossa tiedot kerätään rekisteröidyltä, ja tilanne, jossa nämä tiedot kerätään muualta kuin rekisteröidyltä.

11 — Ks. tuomio Österreichischer Rundfunk ym. (C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, 65 kohta); tuomio Huber (C-524/06, EU:C:2008:724, 48 kohta); tuomio ASNEF ja FECEMD (C-468/10 ja C-469/10, EU:C:2011:777, 26 kohta) ja tuomio Worten (C-342/12, EU:C:2013:355, 33 kohta).

12 — Ks. direktiivin 95/46 6 artiklan 2 kohta.

13 — Ks. direktiivin 95/46 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta.

14 — Ks. direktiivin 95/46 7 artiklan a alakohta.

15 — Ks. direktiivin 95/46 7 artiklan c alakohta.

16 — Ks. direktiivin 95/46 7 artiklan e alakohta.

17 — Ks. tuomio ASNEF ja FECEMD (C-468/10 ja C-469/10, EU:C:2011:777).

18 — Ks. tuomio Huber (C-524/06, EU:C:2008:724, 52 kohta).

56. Direktiivin 95/46 10 artiklassa, luettuna saman direktiivin johdanto-osan 38 perustelukappaleen valossa, säädetään tältä osin, että henkilöiden, joilta rekisterinpitäjä on kerännyt tiedot, on voitava, ellei heitä muutoin informoida, tietää henkilötietojen käsittelystä ja heille on tiedotettava tehokkaasti ja kattavasti tästä keruusta ja etenkin, jotta tietojenkäsittely voitaisiin katsoa asianmukaiseksi, tietojenkäsittelyn tarkoituksesta sekä näiden tietojen vastaanottajista tai vastaanottajaryhmistä, joista säädetään mainitun 10 artiklan b ja c alakohdassa.

57. Direktiivin 95/46 11 artiklan 1 kohdassa, luettuna tämän direktiivin 39 ja 40 perustelukappaleen valossa, esitetään tilanteet, joissa käsiteltävät tiedot on kerätty muualta kuin rekisteröidyiltä, etenkin silloin, kun ne on perustellusti luovutettu sivulliselle, vaikka luovutusta ei olisi ennakoitu niitä kerättäessä.¹⁹ Näissä tapauksissa rekisteröityjen on niin ikään saatava heti tietojen tallentamisen yhteydessä tai viimeistään niiden ensimmäisen luovutuksen yhteydessä silloin, kun luovutus sivulliselle ennakoidaan, tiedot etenkin tietojenkäsittelyn tarkoituksesta, käsiteltävistä tietoluokista ja tietojen vastaanottajista tai vastaanottajaryhmistä, joista säädetään mainitun 11 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa.

58. Saman direktiivin 11 artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdan säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta etenkin silloin, kun tietojen tallentamisesta tai luovutuksesta säädetään laissa, jolloin jäsenvaltioiden on säädettävä tarpeellisista suojaustoimista.

59. Direktiivin 95/46 13 artiklassa, jonka otsikkona on ”Poikkeukset ja rajoitukset”, säädetään vielä, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla pyritään rajoittamaan muun muassa mainitun direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa ja 11 artiklan 1 kohdassa säädettyjä oikeuksia ja velvoitteita, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, jotta varmistettaisiin korkeammat edut ja etenkin ”jäsenvaltiolle tai Euroopan unionille tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, myös rahaa, talousarviota ja verotusta koskevissa asioissa”²⁰ tai ”valvonta-, tarkastus- tai sääntelytehtävä, joka satunnaisestikin liittyy julkisen vallan käyttämiseen” tämän direktiivin 13 artiklan 1 kohdan ”c, d ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa”.²¹

60. Pääasiassa kyseessä olevaa tilannetta on nyt syytä tarkastella kaikkien näiden säännösten kannalta.

C Pääasian tilanteen luokittelu direktiivin 95/46 kannalta

61. Ensiksi on todettava, että pääasiassa kyseessä olevat tiedot, jotka ANAF toimitti CNAS:lle, ovat direktiivin 95/46 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja henkilötietoja. Nämä tiedot, jotka sisältävät erityisesti rekisteröityjen suku- ja etunimen²² sekä heidän tulotietojaan,²³ ovat näet kiistatta ”tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja”. Niiden siirtäminen ANAF:n toimesta ja niiden käsittely CNAS:ssa ovat luonteeltaan mainitun direktiivin 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä.

62. On myös kiistatonta, että pääasiassa kyseessä oleva tilanne kuuluu direktiivin 95/46 soveltamisalaan.

19 — Tämän säännöksen osalta ks. erityisesti tuomio Rijkeboer (C-553/07, EU:C:2009:293, 67 ja 68 kohta); tuomio IPI (C-473/12, EU:C:2013:715, 23, 24, 45 ja 46 kohta) ja tuomio Ryneš (C-212/13, EU:C:2014:2428, 34 kohta).

20 — Direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan e alakohta.

21 — Direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan f alakohta.

22 — Ks. erityisesti tuomio Österreichischer Rundfunk ym. (C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, 64 kohta).

23 — Ks. erityisesti tuomio Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727, 35 kohta).

63. Pääasiassa kyseessä oleva tilanne voi lisäksi kuulua sekä direktiivin 95/46 10 artiklan että sen 11 artiklan soveltamisalaan. Kuten edellä esitetystä ilmenee, pääasian kantajien henkilötietojen asianmukainen käsittely ANAF:ssa olisi edellyttänyt, että ANAF olisi direktiivin 95/46 10 artiklan c alakohdan mukaisesti informoinut heitä etenkin näiden tietojen siirtämisestä CNAS:lle. Lisäksi ANAF:n siirtämien tietojen käsittely CNAS:ssa olisi edellyttänyt myös, että näitä kantajia olisi vähintään informoitu mainitun käsittelyn tarkoituksesta sekä kyseisten tietojen luokista direktiivin 95/47 11 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan mukaisesti.

64. Lisäksi on mainittava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymys²⁴ ei koske pääasiassa kyseessä olevien henkilötietojen käsittelyä ANAF:ssa eikä tarkemmin sanoen tämän käsittelyn direktiivin 95/46 6 ja 7 artiklassa tarkoitettua laillisuuden ja perusteltavuuden edellytyksiä.

65. Kysymys koskee ainoastaan tietojen siirtämistä julkiselta laitokselta toiselle ja tarkemmin sanoen ANAF:n keräämien tietojen siirtämistä CNAS:lle ja mainittujen tietojen käsittelyä CNAS:ssa; nämä toimet suoritettiin yhtäältä täysin ilman rekisteröityjen suostumusta ja informointia ja toisaalta sellaisen kansallisen säännösten mukaisesti, joka ei täytä direktiivin 95/46 vaatimuksia eikä erityisesti direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklassa säädettyjä rekisteröityjen informointivelvoitteita.

66. Neljäs ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kysymys, jota on tarkasteltava sekä ANAF:n velvoitteiden että CNAS:n velvoitteiden kannalta, on siis tutkittava olennaisesti ensinnäkin direktiivin 95/46 7, 10 ja 11 artiklan säännösten ja niihin sisältyvien edellytysten, jotka koskevat niiden henkilöiden suostumusta ja informointia, joita kyseisten tietojen käsittely koskee, kannalta. Se on myös tarpeellisin osin tutkittava saman direktiivin 13 artiklan säännösten kannalta, joissa määritellään etenkin saman direktiivin 10 artiklassa ja 11 artiklan 1 kohdassa säädettyjä velvoitteita ja oikeuksia koskevat poikkeukset ja rajoitukset.

D Se, onko noudatettu direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklassa vahvistettuja rekisteröityjen informointivaatimuksia

67. On selvää, että pääasian kantajat ja laajemmin ne henkilöt, joita se, että ANAF siirsi keräämiään tietoja CNAS:lle ja jälkimmäinen käsitteli niitä, koski, eivät yhtäältä saaneet ANAF:lta tietoa tästä siirtämisestä direktiivin 95/46 10 artiklan säännösten mukaisesti. Toisaalta nämä henkilöt eivät myöskään ole antaneet direktiivin 95/46 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua muodollista suostumusta mainittuun CNAS:n suorittamaan käsittelyyn, eikä heitä ole informoitu mainitusta käsittelystä saman direktiivin 11 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti.

68. Suostumuksen osalta vaikuttaa selvästi siltä, että CNAS:n suorittama itsenäisestä ammatinharjoittamisesta tuloja saavien henkilöiden henkilötietojen käsittely kuuluu direktiivin 95/46 7 artiklan e alakohdan säännösten alaan, kuten Romanian hallitus ja CNAS toivat esille. Kyseisten henkilöiden suostumusta ei näin ollen vaadittu tältä osin.²⁵

69. CNAS on näet tässä tapauksessa lain nro 95/2006 nojalla velvollinen toteamaan itsenäisestä ammatinharjoittamisesta tuloja saavien henkilöiden vakuutetun aseman, jonka tunnustamisen edellytyksenä on se, että he suorittavat sairausvakuutusmaksunsa alueellisiin sairausvakuutus-kassoihin. Se, että CNAS käsittelee ANAF:n sille siirtämiä itsenäisestä ammatinharjoittamisesta tuloja saavien henkilöiden henkilötietoja, on siis tarpeen heidän vakuutetun asemansa toteamiseksi ja viime kädessä tästä asemasta johtuvien oikeuksien saamiseksi. Tästä seuraa, että niiden henkilöiden, joita pääasiassa kyseessä olevien tietojen käsittely koski, suostumus ei ollut tarpeen.

24 — Kuten ei myöskään pääasian kantajien esittämä riitauttaminen.

25 — Ks. tältä osin erityisesti asiakirja ”Tietosuojatyöryhmä, Lausunto 6/2014 direktiivin 95/46/EY 7 artiklan mukaisesta rekisterinpitäjän oikeutetun intressin käsitteestä, Annettu 9. huhtikuuta 2014” (http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_fi.pdf).

70. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin varmistettava, että tällä tavoin siirretyt ja CNAS:ssa käsitellyt tiedot täyttävät kyseisessä säännöksessä säädetyn tarpeellisuuskriteerin, tarkistamalla, että ne eivät ylitä sitä mikä on tiukasti ottaen tarpeen CNAS:n tehtävän hoitamiseksi.²⁶

71. Tarkastelussa on siis keskityttävä erityisesti kysymykseen niiden henkilöiden, joita ANAF:n suorittama henkilötietojen siirto ja niiden käsittely CNAS:ssa koskee, informointia koskevien vaatimusten noudattamisesta direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklassa vahvistetuin edellytyksin.

72. Kuten edellä on jo hahmoteltu, sen, että ANAF siirtää itsenäisestä ammatinharjoittamisesta tuloja saavien henkilöiden henkilötiedot CNAS:lle ja jälkimmäinen käsittelee mainittuja tietoja, voidaan katsoa täyttävän direktiivin 95/46 vaatimukset vain sillä edellytyksellä, että rekisteröityjä on informoitu siitä saman direktiivin 10 artiklan ja 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

73. Oli tarkemmin sanoen jäsenvaltion tehtävä säätää tarvittavista toimenpiteistä, jotta kumpikin näistä laitoksista, jotka molemmat olivat pääasiassa kyseessä olevien henkilötietojen rekisterinpitäjiä, ilmoittaisivat vaaditut tiedot rekisteröidyille, ANAF direktiivin 95/46 10 artiklan nojalla ja CNAS saman direktiivin 11 artiklan nojalla, ellei jälkimmäisessä tapauksessa tietojen tallentamisesta tai siirtämisestä ole säädetty laissa.

74. Tältä osin on tärkeää korostaa, että kuten komissio istunnossa toi esille, tämä niiden henkilöiden, joita heidän henkilötietojensa käsittely koskee, informointivaatimus, joka takaa kaiken käsittelyn avoimuuden, on sitäkin tärkeämpi, kun se on edellytyksenä sille, että asianomaiset käyttävät direktiivin 95/46 12 artiklassa tarkoitettua oikeuttaan tutustua käsiteltäviin tietoihin ja saman direktiivin 14 artiklassa määriteltyä oikeuttaan vastustaa mainittujen tietojen käsittelyä.

75. Tässä tapauksessa on selvää, että ANAF ei informoinut pääasian kantajia virallisesti ja erikseen heidän henkilötietojensa ja erityisesti tulotietojensa siirtämisestä CNAS:lle, kuten direktiivin 95/46 10 artiklassa vaaditaan. Yhtä selvää on, että myöskään CNAS ei ANAF:n siirtämien tietojen tallennuksen yhteydessä toimittanut heille direktiivin 95/46 11 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa lueteltuja tietoja.

76. Romanian hallitus toi silti esille, että ANAF on verotusmenettelyä koskevan lain useiden säännösten ja lain nro 95/2006 315 §:n nojalla velvollinen siirtämään alueellisille sairausvakuutuslaitoksille tiedot, jotka ovat tarpeen, jotta CNAS voisi todeta itsenäisestä ammatinharjoittamisesta tuloja saavien henkilöiden ”vakuutetun aseman”, ja että jälkimmäisten maksettavaksi tulevien maksujen määrä voidaan määrittää ainoastaan ANAF:lla olevien, mainittuja tuloja koskevien tietojen perusteella, koska mainittujen henkilöiden on annettava ANAF:lle vuosittainen ilmoitus tuloistaan.

77. Edelleen tämän hallituksen mukaan laissa säädetään CNAS:lle velvoitteesta käsitellä itsenäisestä ammatinharjoittamisesta tuloja saavien henkilöiden henkilötietoja etenkin maksamattomien maksujen pakkoperintämenettelyjen käynnistämiseksi, ja ANAF:lla on vastaavasti velvoite toimittaa tähän tarvittavat mainittujen henkilöiden tulotiedot sillä täsmennyksellä, että niitä konkreettisia yksityiskohtaisia sääntöjä, jotka koskevat kyseisten tietojen siirtämistä näiden kansallisten laitosten välillä, sääntelee kyseisten laitosten 26.10.2007 tekemä pöytäkirja, josta nimenomaisesti säädetään lain nro 95/2006 315 §:ssä.

78. Tältä osin on ensinnäkin huomautettava, että se seikka, että riidanalaisten tietojen siirtäminen tapahtui julkisten laitosten välillä lain nro 95/2006 tai verotusmenettelyä koskevan lain yleisissä säännöksissä säädettyjen yleisten velvoitteiden nojalla, ei sinänsä voi vapauttaa jäsenvaltiota ja kyseisiä laitoksia niiden direktiivin 95/46 mukaisista informointivelvoitteista.

26 — Ks. erityisesti tuomio Huber (C-524/06, EU:C:2008:724).

79. Missään tapauksessa ei voida katsoa, että lain nro 95/2006 315 § voisi korvata rekisteröityjen direktiivin 95/46 10 artiklassa tarkoitettua ennakkoinformoinnin. Ensiksi mainitussa säännöksessä näet viitataan vakuutetun asemaan liittyviin tietoihin, eikä siinä lainkaan mainita rekisteröityjen tulotietoja, joten ei voida katsoa, että heitä olisi mainitussa artiklassa 10 tarkoitettussa merkityksessä informoitu heidän tulotietojensa siirtämisestä.

80. Rekisteröityjen tulotiedoilla on kuitenkin merkitys, jonka huomioon ottaen on suuressa määrin perusteltua, että siitä, että niitä keräävä julkinen laitos siirtää ne toiselle julkiselle laitokselle, informoidaan erikseen direktiivin 95/46 10 artiklan b ja c alakohdan säännösten mukaisesti, mitä pääasiassa ei tapahtunut.

E Direktiivin 95/46 13 artiklan säännösten noudattaminen

81. Tässä pääasian tilanteen tarkastelun vaiheessa on siis enää vain tutkittava, voiko rekisteröityjen informoinnin laiminlyönti kuulua vaihtoehtoisesti direktiivin 95/46 13 artiklan eli säännöksen, jossa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta ottaa käyttöön poikkeuksia ja rajoituksia tämän direktiivin 10 artiklassa ja 11 artiklan 1 kohdassa säädettyjen oikeuksien ja velvoitteiden laajuuteen perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa säädettyjä takeita vastaavia takeita noudattaen.²⁷ Kyseisessä 13 artiklassa edellytetään, että tällaisesta rekisteröityjen informointivelvoitteen rajoituksesta on säädetty lainsäädännöllisellä toimenpiteellä,²⁸ että se perustellaan jollakin tässä säännöksessä luetelluista yleisen edun mukaisista tavoitteista ja että se on tiukasti oikeasuhteinen siihen tavoitteeseen nähden, johon pyritään.

82. Tässä tapauksessa on kiistatonta, että se, että ANAF siirsi tiedot, jotka olivat tarpeen, jotta CNAS voisi todeta itsenäisestä ammatinharjoittamisesta tuloja saavien henkilöiden vakuutetun aseman, aivan kuten sekin, että jälkimmäinen käsitteli näin siirrettyjä tietoja, voi osoittautua tarpeelliseksi direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettua merkittävää taloudellista tai rahoituskäyttöä edun varmistamiseksi kyseisen jäsenvaltion verotuksen alalla.

83. Kuitenkaan sen enempää ennakkoratkaisupyynnöstä tehdystä päätöksestä kuin Romanian hallituksen unionin tuomioistuimelle esittämistä suullisista ja kirjallisista huomautuksistaakaan ei ilmene, että pääasiassa sovellettavaan kansalliseen lainsäädäntöön sisältyisi säännöksiä, joissa selvästi ja nimenomaisesti vapautettaisiin ANAF ja/tai CNAS informointivelvoitteistaan.

84. Tältä osin ei voida hyväksyä Romanian hallituksen esittämää väitettä, jonka mukaan säännökset, joiden nojalla ANAF:n on siirrettävä CNAS:lle tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän hoitamiseksi, ja tätä siirtoa toteuttavien kahden laitoksen välillä 26.10.2007 tehty pöytäkirja muodostaisivat direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdassa vaaditun ”lainsäädännöllisen toimenpiteen”, jonka nojalla rekisterinpitäjät voisivat poiketa informointivelvoitteestaan.

85. 26.10.2007 tehty pöytäkirja, johon Romanian hallitus vetosi, ei näet ilmeisestikään täytä ensimmäistä näistä vaatimuksista, kuten komissio on korostanut, sillä sitä ei voida mitenkään rinnastaa yleisesti sovellettavaan asianmukaisesti julkaistuaan lainsäädännölliseen toimenpiteeseen, johon voitaisiin vedota niitä rekisteröityjä vastaan, joita riidanalaisten tietojen siirto koskee.

27 — Ks. tuomio Volker und Markus Schecke ja Eifert (C-92/09 ja C-93/09, EU:C:2010:662, 65 kohta).

28 — Ks. tältä osin ratkaisuehdotukseni Scarlet Extended (C-70/10, EU:C:2011:255, 88 kohta ja sitä seuraavat kohdat) sekä asiassa Digital Rights Ireland ym. (C-293/12 et C-594/12, EU:C:2013:845, 108 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

86. Näin ollen katson, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen neljänteen kysymykseen on syytä vastata lausumalla, että direktiiviä 95/46 on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka nojalla jäsenvaltion julkinen laitos voi käsitellä toisen julkisen laitoksen sille siirtämiä henkilötietoja ja etenkin rekisteröityjen tulotietoja ilman, että heitä on ennakolta informoitu tästä siirrosta tai käsittelystä.

VI Ratkaisuehdotus

87. Kaiken edellä esitetyn huomioon ottaen ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Curtea de Apel Clujin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Kolmea ensimmäistä ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat SEUT 124 artiklan tulkintaa, ei voida ottaa tutkittavaksi.
- 2) Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka nojalla jäsenvaltion julkinen laitos voi käsitellä toisen julkisen laitoksen sille siirtämiä henkilötietoja ja etenkin rekisteröityjen tulotietoja ilman, että heitä on ennakolta informoitu tästä siirrosta tai käsittelystä.